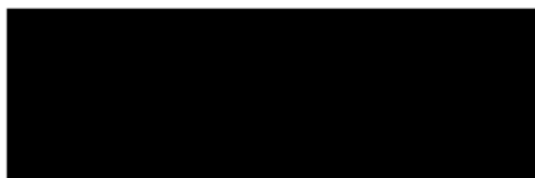

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 2 grudnia 2025 roku

Sprawa: Odpowiedź na petycję nr 981a
Znak sprawy: DPL1.056.8.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Odpowiedź na petycję

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani wystąpienie z 10 września 2025 r. zawierające postulat uchylenia ustawy o podatku od spadków i darowizn, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o petycjach¹ uprzejmie informuję.

Zakwalifikowanie wystąpienia jako petycji i zgłoszone żądanie

Wystąpienie zostało zakwalifikowane jako petycja. Przedmiotem petycji może być między innymi żądanie zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagającej szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji².

W petycji zawarto postulat uchylenia ustawy o podatku od spadków i darowizn³, zwanej dalej „uPSD”..

Obowiązujący stan prawny

Podatkowi od spadków i darowizn podlega nabycie przez osoby fizyczne własności rzeczy lub praw majątkowych, m.in. tytułem dziedziczenia, zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego, darowizny, oraz polecenia darczyńcy.

¹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870);

² Art. 2 ust. 3 ww. ustawy o petycjach;

³ Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz.U. z 2024 r. poz. 1837 z późn. zm.);

Od 1 stycznia 2007 r. wprowadzone zostało całkowite zwolnienie od podatku od spadków i darowizn majątku nabytego przez osoby najbliższe, pod pewnymi warunkami formalnymi określonymi w ustawie, służącymi zapewnieniu szczelności systemu podatkowego.

UPSD przewiduje także korzystne rozwiązania w zakresie kwot wolnych od podatku, w tym w przypadku nabycia środków pieniężnych lub innych rzeczy tytułem darowizny lub polecenia darczyńcy. Od 1 lipca 2023 r. kwoty wolne od podatku od spadków i darowizn zostały podwyższone i wynoszą (z uwzględnieniem kumulacji majątku nabytego od tej samej osoby w ostatnim roku i w okresie 5 lat poprzedzających ten rok):

- 1) 36.120 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej;
- 2) 27.090 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do II grupy podatkowej;
- 3) 5.733 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do III grupy podatkowej.

Sposób załatwienia petycji

Na wstępie należy podkreślić, że Minister Finansów i Gospodarki nie pozostaje obojętny wobec zgłaszanych inicjatyw nowelizacji prawa podatkowego. Każdorazowo należy jednak dokonać oceny skutków regulacji, w szczególności w kontekście wpływu proponowanych zmian na dochody budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego (JST). Beneficjentami wpływów z podatku od spadków i darowizn są gminy, a wpływy te są przeznaczone na realizację ich zadań.

Projektując rozwiązania w prawie podatkowym należy mieć także na uwadze zasadę powszechności i sprawiedliwości podatkowej, wyznaczoną przez art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym każdy ma obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych w ustawie.

UPSD jest daniną będącą dochodem gmin. Według danych zgromadzonych przez organy Krajowej Administracji Skarbowej za 2024 r., wpływy do budżetów gmin z tytułu podatku od spadków i darowizn wyniosły ok. 600 mln zł. Uchylenie ustawy oznaczałoby pozbawienie gmin jednego ze źródeł dochodów potrzebnego do realizacji swoich zadań i wymagałoby zrekompensowania tym jednostkom utraconych dochodów z budżetu państwa. Władztwo podatkowe wiąże się ściśle z władztwem państwa w sferze finansowej, a więc z odpowiedzialnością za kształtowanie dochodów służących realizacji zadań państwowych i samorządowych.

Kolejno pragnę zauważyć, że likwidacja uPSD w sposób pośredni wpłynie także na poziom wpływów z PIT do budżetu państwa oraz JST. Podatek od spadków i darowizn, obok realizowania celu fiskalnego, pełni także istotną funkcję uszczelniającą system podatkowy, nie tylko ze względu na opodatkowanie (lub zwolnienie pod pewnymi warunkami) darowizn, ale także majątku nabytego z tytułu szeroko rozumianego spadku. Uchylenie uPSD spowodowałoby brak obowiązków informacyjnych po stronie podatników (z ww. tytułów) i znacznie utrudniło organom podatkowym działania kontrolne w zakresie źródeł pochodzenia majątku.

W związku z powyższym zauważam, że uchylenie uPSD spowodowałoby zagrożenie dla szczelności systemu podatkowego, gdyż mogłoby doprowadzić

do poszerzania szarej strefy w podatku PIT. Optymalizację podatkową należy wiązać z ryzykiem powoływania się podatników (spadkobierców, zapisobierców, obdarowanych, innych nabywców) na fikcyjne nabycie majątku, w tym środków pieniężnych w gotówce lub mienia ruchomego o znacznej wartości, tytułem spadku bądź darowizny. Takie znaczne przesunięcia majątkowe bez opodatkowania, pozostawione poza wiedzą organów podatkowych, są niemożliwe do zaakceptowania w kontekście potencjalnych nadużyć i wykorzystywania przepisów do unikania zapłaty podatku PIT oraz niższych wpływów do budżetu państwa i JST. Propozycja zniesienia opodatkowania nieodpłatnego nabycia majątku przez osoby fizyczne tytułem spadku może mieć negatywny wpływ na wykrywanie nielegalnych operacji finansowych, co mogłoby prowadzić do osłabienia systemu walki z przestępczością gospodarczą.

Obecnie członkowie najbliższej rodziny są już zwolnieni od podatku przy spełnieniu warunku zgłoszenia nabytego majątku w terminie określonym w uPSD, a w przypadku nabycia środków pieniężnych tytułem darowizny i polecenia darczyńcy udokumentowania ich otrzymania w sposób określony w art. 4a ust. 1 pkt 2 uPSD. Warunki te nie są uciążliwe w stosunku do korzyści w postaci całkowitego zwolnienia od podatku, tym bardziej, że zgłoszenie może być złożone w postaci elektronicznej (np. w e-Urzędzie Skarbowym). Takie rozwiązanie zapobiega legalizowaniu przychodów niezajdujących pokrycia w źródłach ujawnionych lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych, niezgłoszonych do opodatkowania PIT.

W kontekście darowizn na cele charytatywne należy mieć na uwadze obowiązujące ww. kwoty wolne od podatku. Co do zasady, darowizny przekazywane przez darczyńców potrzebującym mieszczą się w kwotach wolnych od podatku. W przypadkach uzasadnionych, m.in. ważnym interesem podatnika, może on wystąpić o udzielenie ulg podatkowych do naczelnika urzędu skarbowego na ogólnych zasadach określonych w ustawie – Ordynacja podatkowa⁴ (ulga może być udzielona za zgodą wójta, burmistrza lub prezydenta miasta).

Z przedstawionych wyżej względów, brak jest uzasadnienia do podejmowania inicjatywy legislacyjnej dotyczącej uchylecia uPSD.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Monika Derejko-Kotowska

Dyrektor

Departament Podatków i Opłat Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu

Terytorialnego

w Ministerstwie Finansów

⁴ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111, z późn. zm.).